

Farní zpravodaj

Římskokatolické farnosti Dolní Loučky, Olší a Žďárec

Číslo 3/2018

Březen 2018

Víra v osud versus katolická víra

"To je určitě osud! Bylo mu to souzeno!" Nebo: "Dej si zjistit svůj osud." Takové povzdechy či "rady" můžeme nejednou slyšet ve svém okolí. Známe rozdíl mezi vírou v osud a katolickou vírou?

Osud je obecně vnímán jako určitá síla, tajemná moc nebo božství, které řídí veškeré dění, a člověk ho nemůže ovlivnit svou vůlí ani předvídáním. Pokud by to opravdu tak bylo, nejen svět a vesmír, ale i člověk by byl vydán napospas tajemné síle a byl by bez svobody; vlastní rozhodování by ztratilo význam, ba i láska a vztahy. Člověk by byl pouze číslem či figurkou, která neví, zda se na ni osud "usměje", nebo ne.

Ve starověkých kulturách lidé věřili, že existují božstva a síly, které vytvářejí osud a posílají ho na člověka; případně sami bohové byli podřízeni osudu. Ve starověkém Řecku uctívali dokonce dvě bohyně osudu – Moiru a Tyché; ve starověkém Římě přisuzovali podobnou moc bohyni Fortuně a kolu osudu. Ze slovanského prostředí známe zase sudičky. V chrámech těchto bohů nebo na jiných místech lidé dělali rituály, které měly osud změnit. Obřady bývaly spojené s věštěním a magií, čímž se jejich aktéři dostávali na území působení zlého ducha (srov. KKC 2116).

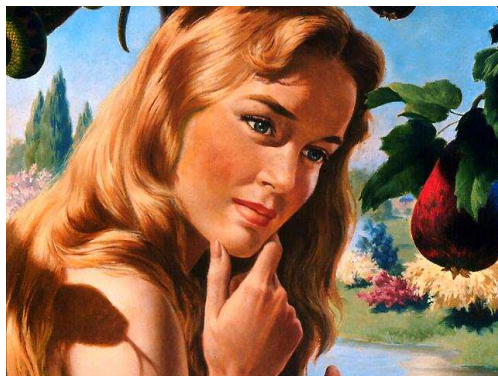

Boží prozřetelnost a svobodná vůle

Starověké představy jsou dokladem neznalosti jediného pravého Boha a nepochopení jeho působení a moudrosti (Sk 17, 22 n.).

Katolická víra učí něco jiného: Bůh je Stvořitel a náš Otec. Stvoření není náhoda ani výsledek chaotického seskupování prvků; je to láska našeho Boha – Bůh ve své všemohoucnosti a moudrosti všechno stvořil z lásky. Dnes však pro zatemnění hříšností zapomínáme vnímat ze stvořených věcí Boží lásku (srov. Řím 8, 18n.), V duchu racionalismu a materialismu mnohé věci pokládáme za samozřejmé, dané a fungující a to, co nás potkává, mnozí pokládají za slepý osud. Bůh je však nejen Stvořitel, ale i Otec, milující Otec. Nejsme proto jen číslo, a to, co nás v životě potkává, není osud, ale Boží prozřetelnost - způsob, jakým Bůh řídí svět.

Často můžeme slyšet: "Ale pokud Bůh existuje, jak může dopustit takové neštěstí?" Někteří lidé jako by chtěli obvinít Boha. Toto je zcela nesprávné chápání – bez poznání toho, jak Bůh působí; pramení z toho, že nevěří, že ďábel, hřích a zlo skutečně existují (srov. 1 Petr 5, 8). Právě skrze působení ďábla (srov. Mdr 2, 23-24) vstoupil do světa hřích, nemoci a utrpení. Bůh nemůže za to, že se Adam a Eva rozhodli přivolit pokušení a následně my všichni. Šlo a jde o lidské rozhodnutí, ne Boží. Bůh nám naopak dal možnost zbavit se této

temnoty: ve své lásce šel až tak daleko, že si vzal lidské tělo a zemřel na kříži. Oběť Ježíše umí zvlášť ocenit ti, kteří měli zkušenost se silnými duchovními svázanostmi a vysvobodili se z nich prostřednictvím Kristovy krve.

Bůh nechce zlo, ze spravedlnosti jej však dopouští; přitom však zároveň dává možnost zakoušené zlo proměnit na dobro – na posvěcení a získání zásluh (srov. KKC 313n.). V této souvislosti si vzpomínám na jednu mladou ženu, která mi řekla: "Kdybych nezačala mít problémy a nezakusila i různé duchovní tlaky, stala bych se závislou na penězích a manažerském postu, který se mi nabízel. Nezačala bych se utíkat k Bohu." I zkušenost této ženy ukazuje, že životní situace nejsou jenom "slepý osud", před kterým máme kapitulovat, či naopak dělat magické rituály, abychom ho zvrátili. Ačkoliv se

nám to mnohokrát nezdá, Bůh vše řídí v největší moudrosti, lásce a spravedlnosti pro dobro každého z nás. Bůh je svobodný a vložil svobodu i do svého obrazu – do lidské duše: člověk má svobodnou vůli. (Osud nemá s člověkem takovýto "vztah".) U mladých však často vidíme mylnou představu o svobodě, kterou lze shrnout do slov: Dělej si, co chceš. Mnozí ani netuší, že to bylo heslo známého okultisty Aleistera Crowleyho (1875-1947), a nevědí, že člověk je nejvíce svobodný, když miluje Boha a poslouchá ho (srov. Jan 8, 32).

Boží plán versus osud

Žalm říká, že Pán viděl předem všechny naše dny a připravil dobré skutky, abychom je konali (srov. Ž 139, 16 a Ef 2, 10). Bůh – tedy ne "slepý osud" - má pro každého připravenou zvláštní cestu. Ale je na svobodné vůli každého člověka, zda bude v srdci poslouchat Ducha, nacházet tuto cestu a kráčet po ní. Bůh nám při každém našem kroku nabízí svou lásku a vždy čeká na naši odpověď. Někdo by si vlastní vůli, přesvědčení, názory a situace mohl splést a říct, že je to jeho osud. Jádro a kořen rozlišení osudu a křesťanské víry však spočívají právě v rozhodnutí, zda budu důvěřovat Pánu, milovat ho a kráčet za ním den co den, nebo budu své já, své názory, okolnosti a tajemné, často temné síly považovat za osud. O milost pravého rozlišování je třeba prosit Ducha. Svatého.

Patriarcha, který se nepoddal osudu

Ruské duchovní centrum v Moskvě vydalo v roce 1992 pozoruhodné svědectví. Uvádí se v něm, že když během druhé světové války německá fašistická armáda výrazně postupovala, antiochijský patriarcha Eliáš sestoupil do podzemí, aby tam před ikonou Bohorodičky vroucně prosil o záchranu Ruska. Po třech dnech a nocích modlitby a půstu měl zjevení: viděl Boží Matku, jak si, orodujíc za Rusko, chtěla kleknout před Božím trůnem. Pán jí nedovolil pokleknout, ale pomoc Rusku přislíbil. Boží Matka pak dala pokyn, aby po celé ruské zemi otevřeli chrámy, kláštery, kněžské semináře a akademie a aby v nich duchovní začali konat bohoslužby. Města Leningrad, Moskva a Stalingrad měli jejich obránci bránit s největším nasazením. Kněží se tam měli modlit a slavit bohoslužby před divotvornou ikonou Boží

Matky, zvanou "Kazaňská", a stále za modliteb nést ikonu okolo míst až po frontovou linii. Když to patriarcha Eliáš oznámil Stalinovi, Stalin – byť způsobem svého života nebyl nakloněn Bohu – povolal k sobě metropolity Sergije a Alexije a slíbil vše splnit. Tak se také stalo. Všude, kam popi ikonu přinesli, ruská armáda získala převahu a v německé nastal zmatek. Popy s ikonou nezasáhly nepřátelské kulky dokonce ani při osvobozování zajatců ze staré německé pevnosti Königsberg. Zajatci pak jako jeden muž svědčili, že uprostřed palby se na nebi objevila Madona, a když Němcům v okamžiku vypovídaly zbraně, pochopili, kdo Rusům pomáhá, a padli na kolena.

Antiochijský patriarcha Eliáš mohl pod tíhou zdánlivě neodvratné porážky země upadnout do zoufalství a situaci vnímat jako nezvratný osud. On však místo toho padl na kolena před Boží Matkou a na její přímlyvu Pán zachránil miliony lidí před fašismem. Patriarcha, který ani v zoufalé situaci nesešel z Boží cesty, tak pomohl mnohým věřit v Boha a důvěřovat mu.

Tři kříže na Kalvárii

Jeden z příkladů zničující víry v osud najdeme i ve Svatém písmu. Na Kalvárii stály tři kříže (srov. Lk 23, 39 n.): Uprostřed byl kříž Pána Ježíše Krista, po jeho

boku byli ukřižováni dva lotři – Dismas a Gesmas. Lotr na levé straně, protože věřil v osud, Ježíšovi řekl: "Pokud jsi Mesiáš, tak sestup z kříže a něco udělej, změň tento osud" (srov. Lk 23, 39). Nechtěl změnit své srdce, chtěl změnit osud. Své přesvědčení o svém takzvaném osudu povýšil nad Boží pravdu a cestu.

A spásu měl tak blízko... I lotr ukřižován napravo od Ježíše si mohl pasivně říci: "Osud mi nebyl nakloněn, kradl jsem, zabíjel jsem. Pokud jsi Mesiáš, něco udělej." Podle sv. Petra Damianiho do srdce tohoto lotra vstoupila zvláštní milost lítosti ve chvíli, kdy pod křížem uviděl Pannu Marii. Na její přímlyvu pochopil, že má vedle sebe Mesiáše a zanedlouho zemře. Uvědomil si, že vědomě a dobrovolně dělal zlo a musí ho litovat, jinak zahyne navěky. Proto řekl: "Ježíši, vzpomeň si na mne, až přijdeš do svého království" (Lk 23, 42).

A Pán, který viděl změnu jeho srdce, daroval mu obrovskou milost – lotr se stal svatým.

Víra v osud spojená s magií a osvobození

Když na internetu vyhledáte slovíčko osud, většinou je spojeno s astrologií a horoskopy čili s věštěním z hvězd; s numerologií čili s věštěním z čísel; s reinkarnací a stavem karmy čili s vírou v převtělování podle východních náboženství, ale i s jinými okultními praktikami spojenými s věštěním a magií. Najdete tam i nabídky na výklad osudu, abyste věděli udělat "správný" krok ve svém životě, za který je třeba zaplatit. Tyto praktiky jsou v přímém protikladu s působením Ducha Svatého a jsou hříchem proti prvnímu Božimu přikázání. Proto s nimi nelze dělat žádné kompromisy (srov. KKC 2116 a 2117). Nelze například říci: "Přečtu si horoskop jen ze zvědavosti" či "Pro zábavu si přečtu, co mě prý čeká." Je to nebezpečný přístup nejen proto, že horoskop působí i na podvědomí, ale také proto, že vytváří prostor pro pokušitele, který pak často vzbudí myšlenky: "Vždyť to funguje! Možná je to pravda..." - podkopává tak víru a důvěru v Boha.

Existuje i pověřčivá víra – člověk věří "něco z evangelia", ale "i něco z pověr a magie" (srov. Sk 8, 9 n.). Kdo začne provádět okultní praktiky, postupně se dostává do duchovní svázanosti. Zpočátku je nevnímá, později, pokud je provádí delší dobu, však nabírají na intenzitě.

Pater Gabriel Amorth, nejznámější římský exorcista, říká, že čím déle a hlouběji se něco zakořeňovalo, tím delší je proces osvobození. Neznamená to, že člověk je hned posedlý – to je až poslední stádium procesu, do kterého dospěje jen malé procento případů. Proces probíhá tak, že nejdříve se jen zvýší počet pokušení, pak nastává duchovní útlak v různých oblastech a po něm přicházejí duchovní obsese různých stupňů... Nejhorší je duchovní svázanost mysli, když člověk nechce ustoupit očividné pravdě Boha a nechce se těchto věcí vzdát, protože za pravdu považuje vlastní názor. Toto jsou nejtěžší případy, protože ve hře je silný stupeň pýchy (srov. Sir 10, 15).

Ale pokud se člověk vzdá víry v osud a přijme pomoc kněze, který mu zprostředkuje Boží pravdu, stanoví konkrétní duchovní program a pomoc skrze Kristovo kněžství, jeho stav se změní. Jedna lékařka říká: "Odkdy jsem se zřekla těchto praktik, začala plnit stanovený program osobní modlitby a přijala zvláštní požehnání pro osvobození, mohu konečně po letech klidně spát. Tlak ustoupil a já jsem mnohem klidnější. Moje stavy byly tak špatné, že jsem nevěděla, kam se obrátit. Nyní je to úplný zázrak."

(podle KN)

Postní kuchařka

Prožíváme postní dobu, a tak přinášíme nápad na malé postní menu z knihy „Postní pokrmy“ od Jany Baudišové a Anny Podracké.

Postní polévka „pochlebka“

100 g brambor, 100 g zelí, 20 g cibule, 20 g mrkve, 20 g pohanky, kopr, sůl.

Uvaříme pohanku, do vývaru přidáme čerstvé zelí, nakrájené na jemné nudličky, brambory a kořenovou zeleninu nakrájenou na kostičky a vaříme do měkka. Můžeme přidat čerstvá rajčata nakrájená na plátky, jež přidáme současně s bramborami. Před podáváním posypeme zelenou petrželkou nebo koprem.

(ruský recept)

Ragú z brambor a zeleniny

1/2 kg cibule, 1 kg brambor (nebo rýže), rajský protlak, olej, 1/2 kg mrkve, konzervovaná červená paprika, sladká mletá paprika, bobkový list, česnek, sůl, zelená nať.

1/2 kg cibule nakrájíme na kolečka, osmažíme ji na oleji do zlatova, přidáme 1/2 kg na hrubém struhadle nastrouhané mrkve a dusíme do měkka. Přidáme konzervu červené papriky (možno vynechat), 1 kg na kostičky nakrájených brambor, 2 lžičce rajského protlaku, 1/2 sklenky vody, osolíme, přidáme sladkou

papriku a dobře promícháme. Vložíme do předehřáté trouby na 1 hodinu. Do hotového pokrmu vložíme bobkový list, 3 lžíce česneku rozetřeného se solí, promícháme a zapékáme ještě tři minuty. Před podáváním ragú posypeme cibulovou natí (možno i kolečky cibule) a zelenou natí. Brambory je možno nahradit rýží. Potom je třeba dát dvě sklenky rýže, promísit je s osmaženou cibulí a mrkví, aby rýže vstřebala olej a nabyla zlatavé barvy, zalít třemi sklenkami vroucí vody a zapékat v troubě.

(ruský recept)

Ořechovo-jablečný koláč

1l hrnek oleje, 1,5 hrnku cukru, 1,5 hrnku hladké nebo polohrubé mouky, 1 lžička kypřicího prášku, 1 lžíce strouhanky, 1 hrnek mletých ořechů, 1 hrnek sekaných ořechů, 4 - 5 nastrouhaných jablek střední velikosti.

Smícháme těsto, jablka přidáme až nakonec. Pečeme na vymazaném a vysypaném plechu při mírné teplotě. Upečený koláč posypeme cukrem.

Typy tichého prázdna, které na nás doléhají

Jsou různé typy duchovní vyprahlosti. Kdo zažil přítomnost Boha ve svém životě, ten se jen tak této zkušenosti nevzdá. Kdo se jí vzdá, ten ji nikdy nezažil. Jednou z nejčastějších zkoušek na cestě k dokonalosti je duchovní vyprahlost, dnes častěji nazývaná "duchovní krizí": zdá se nám, jakoby se Bůh skryl.

K objasnění si mohou pomoci texty Israele Eugenia Zolliho, římského rabína z dob druhé světové války, který byl skutečným znalcem Písma; po skončení

války přijal křest, vstoupil do Církve a z vděčnosti Piu XII. za všechno, co podnikl na záchranu Židů, přijal jméno Eugenio.

Zoll za klíč k pochopení tajemství křesťanské víry pokládal zjevení na hoře (1 Král 19, 1-18): Eliáš si unavený a v beznaději přeje zemřít; ačkoli vyhrál boj proti Bálovým prorokům, přece je poražený – Jezabel požaduje jeho život. Eliáš se však

posílí tajuplným chlebem, který mu posílá sám Věčný, a čtyřicet dní a nocí kráčí k Boží hoře Choreb, kde zažije a zakusí Boha: není v ohni, v zemětřesení ani v bouřlivém větru. Kde tedy Bůh je? Překlady běžně uvádějí "v tichém vánku", "v tichém lahodném šumu" (1 Král 19, 12). Výstižnější překlad původního hebrejského výrazu by však byl "hlas ticha". Zoll dělá reflexi nad tajuplným slovem "hlas ticha" a pomáhá nám vníknout do podstaty mesiášského očekávání Izraele. Podle něj celé dějiny spásy jsou dějinami prázdnoty čtyř nocí.

Zollova prázdnota čtyř nocí

První je "noc stvoření", kdy "velký zahradník" uspořádává první zahradu světa, tvoří světlo, a tak vítězí nad temnotami.

Druhou je "noc *hagedá*", když se od Abrahama požaduje, aby obětoval Bohu Izáka, svého milovaného (*hagedá* je závazek, vztah a znamená i svázat Izáka). Obětování Izáka je obětí ticha, obětí Bohu, který zdánlivě protirečí svým vlastním příslibům. Tento text Starého zákona je třeba dát do souvislosti s textem listu Římanům: On, který "neušetřil vlastního Syna..." (Řím 8, 32). Tento text používá stejná slova jako řecký překlad Septuaginta v Gn 2. Origenes to komentuje: "Zatímco na hoře smrtelný otec obětuje smrtelného syna, který nezemře, na Kalvárii nesmrtelný Otec obětuje nesmrtelného Syna, který zemře." To je paradox: my opravdu věříme v Boha, který vstoupil do ticha smrti. Toto je tedy druhá noc: noc *hagedy* – *hagedy* Abrahama, *hagedy* Kalvárie.

Třetí je "noc exodu", když Mojžíš, kterému jsou v patách faraónova vojska, říká lidu: "Pevně věřte a uvidíte Pánovu spásu" (srov. Ex 14, 13). Hned nato však volá k Pánu a prosí, aby zasáhl: "A Hospodin řekl Mojžíšovi: ‚Co ke mně voláš?‘" (Ex 14, 15). Zvláštní a krásná je tato stat' o Mojžíšových pochybách; je to zároveň drama víry a samoty Boha. To je třetí noc, třetí ticho.

Konečně je tu – podle Zolliho – čtvrtá noc, která ho přivádí k víře v Ježíše, k víře mystické, láskyplné, když pochopil, že Kristus nepřijde v lůnu slávy.

Co je tedy "noc Mesiáše – Krista"? Je to noc jeho ticha, jeho bolesti, jeho smrti. Mesiáš nepřijde v nádheře a slávě. Mesiáš, který žije v očekáváních vykoupeného lidu, je Hospodinův služebník, očekávaný Bůh, kterého zjevují prorocké výroky. Proto je Ježíš Mesiášem, protože nikdo nevypověděl slova, která řekl on, a nikdo v dějinách Izraele nikdy neviděl, co on zažil a jak: jeho vydání na smrt, na smrt na kříži. Mesiáš vyřkne nejvyšší slova ticha v tichu kříže.

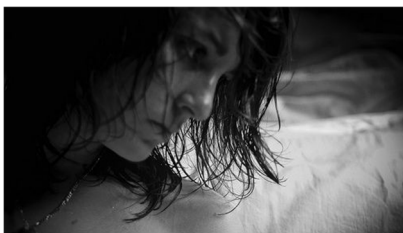
Boží ticho jako pout'

Je třeba, abychom uvažovali o Božím tichu v biblickém zjevení v kontextu našeho života uprostřed nespravedlností, kterých jsme denně svědky. Jak však mluvit o Božím tichu jako o klíči k biblické víře? Přiblížíme si to v pěti etapách – nazvěme je "pilíři mostu" mezi naším myšlením a Božím životem; mostu v prostoru mezi tichem a slovem, v prostoru lásky a modlitby.

Ikona bolesti

Původní ticho, z něhož se rodí každé lidské slovo, je ticho bolesti. Z bolesti se rodí myšlenka, neboť z bolesti vyvěrá otázka.

To, že jsme "vhození směrem k smrti", nás dělá netrpělivými, zvědavými, tazateli; z ticha smrti, z ticha bolesti, z nemohoucnosti vypovědět bolest, proměnit ji na slovo, na řeč – vždyť opravdu není adekvátních slov na vypovězení bolesti. Bolest vyžaduje jistou stydlivost, respekt, diskrétnost, jistou osamělost, ústraní, neboť bolest je zdrojem osvětlení: ptáme se proto, že zápasíme se smrtí, protože chceme dát smysl i smrti.

Kdo v životě poznal lásku, ví, jak je posplétaná z ticha a tvůrčí bolesti: proto "nikdo nemá větší lásku než ten, kdo položí svůj život za své přátele" (Jan15, 13).

A co jiného je láska, když ne právě prostor mezi bolestí a otázkou? Řečtina používá výraz *agape* na vyjádření lásky – přesněji lásky jako daru, který se etymologicky spojuje se slovem agónie (tj. boj, zápas – agónie – smrtelný zápas), neboť není lásky bez zápasu / boje, není lásky bez bolesti. Bez bolesti nežijeme: pouze ten, kdo dává život, kdo umírá za druhé, kdo prožívá exodus – odchod ze sebe bez návratu – pouze ten zná lásku.

Ikona očekávání

Život je jistým způsobem "přerušeni mezi dvěma výkřiky": výkřikem narození a výkřikem smrti; a tento prostor života je zahalen do ticha očekávání: vržení, hození směrem k smrti žijeme své dny jako ustavičné hledání odpovědi, která by osvětlila ticho smrti a ticho života. Jsme vydáni smrti nebo jsme poutníky života? Při tomto rozhodnutí se hraje o všechno. Jasně, přímo surově řečeno, lze si vybrat z těchto dvou:

pokud se chceš vzdát dnům smrti, tvůj život bude stálým útekem před smrtí, budeš se snažit ohlušit, zaplnit prostory ticha slovy a hlasy, které ti znemožní hledět smrti do tváře. Co však je únik, ohlušení, honění se za útěchami a potěšením, není únik před vážným setkáním se smrtí? Ikona očekávání je asi taková: jsme poutníky života, žebráky nebe; je v nás nostalgie za "totálně jiným" nebo – jak to vyjadřuje sv. Augustin - "nespokojenost": "Stvořil jsi nás pro sebe, Bože, a nespokojené je naše srdce, dokud nespočine v tobě." Modlitba je přiznáním člověka, který se den, co den snaží a namáhá věřit. Setkání s Bohem

nelze nikdy dosáhnout natrvalo, navždy; kdo z nás si může natrvalo přivlastnit, získat lásku? Pokud láska není námahou a naplní každého dne, jistě bude nářkem celého života.

Ikona naslouchání

Třetí ikonou poutě ticha je ikona naslouchání; ticho jako původ slova. Boží

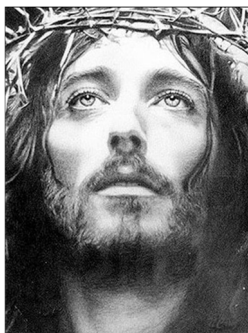

slovo je knihou Božího ticha. Tajuplná přítomnost, kterou Věčný převrací všechna naše možná očekávání, se vyvoleným dává v "hlase jemného ticha" (srov. 1 Král 19, 11-13). Bůh je přítomen v tichu, protože žádné slovo ho nemůže obsáhnout. Bůh se stáhne do ticha, neboť jen tak nám dává svobodu milovat ho. Bůh Bible a života je tichem; abychom v něho mohli uvěřit, abychom ho mohli rozvážně milovat volbou "náročné

svobody". Bůh se stáhne do ticha, abychom my mohli existovat před ním v důstojnosti své svobodné a dobrovolné lásky k němu. Boží ticho je prostorem jeho pokorné lásky, abychom mohli důstojně žít před Bohem v úkonu naprosté, absolutní svobody. Bůh Starého zákona povolává do nejistoty pouště, aby promluvil k srdci svého lidu, ale je také Bohem, který se odmlčí, když my očekáváme odpověď. Proto se podstata židovstva vyjadřuje základním postojem: poslouvej; postav se před Věčného v bezmezné disponibilitě – možnosti, schopnosti a ochotě – poslouchat. "Slyš, Izraeli, Hospodin je náš Bůh, Pán jediný!" (Dt 6, 4).

Ikona setkání

Čtvrtou ikonou ticha je vtělené Slovo, událost ticha. Bůh se zjevil v Ježíši.

Největším zjevením Boha je zničení Syna; Slovo, které zabijí, které zemře – ticho Ježíšovy smrti. Křesťanské zjevení je zjevením ve smyslu latinského *revelatio*, což má dva významy: "odstranit závoj", ale také "zhustit zahalení". Křesťanství je zjevení ve smyslu mlčícího Slova, ticha, které říká: je to Bůh, který se zjevuje tím, že se zahaluje, a zahalováním se komunikuje, dává. Bůh ve svém tichu je strážcem smyslu všeho, na co se ptáme. Odpověď dostane pouze ten, kdo skutečně přijímá Slovo, kdo poslouchá v tichu, kdo se skrze Slovo přidává k Otcí, komu je Syn zjevením: "Kdo věří ve mne, ne ve mne věří, ale v toho, který mě

poslal. A kdo vidí mne, vidí toho, který mě poslal" (Jan 12, 44-45). Zjevení je tedy ukřižovaný Bůh, opuštěný Bůh. Věříme v opuštěné Slovo, v Boha, který mluví z ticha kříže.

Ikona zápasu a vzdání se, oddání se

Modlitba mezi slovem a tichem je místo, prostor, kde zažíváme Boží Slovo

a ticho, a to způsobem, který živí náš život. Má následující dva základní aspekty. Pro křesťana je modlitba zápasem; je ustavičným ponořováním se do odlišnosti Boha, uvědomováním si hluboké, propastné odlišnosti. Bůh je Bůh a člověk Bohem není. V modlitbě se vnímá a prožívá nekonečná, vypověditelná nepřítomnost milovaného, zážitek toho, že

chybí a jak chybí; tak velmi toužíme, aby zde byl – a on tu není. Takto je modlitba tichem, které je vzýváním, očekáváním, touhou, nasloucháním. Modlitba je však také místem vzdání se, oddání se, vydání se do Božích rukou: "Svedl jsi mě, Pane, a dal jsem se svést" (Jer 20, 7). V modlitbě se oddáváme, ztrácíme se v Milovaném; vydáváme se mu bezmezně, bezmezně, bezpodmínečně. Teprve zde dosahujeme vysoký stupeň ticha; je to ticho pokoje, není to už ticho noci, nepřítomnosti, očekávání, vzývání. Toto zažijeme až tehdy, když zápasíme s Bohem a necháme ho zvítězit. Ať Pán vzrušuje a vyrušuje naše srdce, ať klepe na jeho bránu a ať nás nenechá na pokoji, ale zároveň ať s ním vždy dokážeme zápasit. Ať je naše odpověď odpovědí souhlasu s důstojností, která procitňuje celou odpovědnost a váhu Božího ticha. Ať se ve své odpovědi Bohu dokážeme zcela a bez podmínek vzdát a oddat, abychom zakusili a prožili radost a krásu, což znamená vydat se zcela do rukou milovaného Milujícího.

(podle KN)

Umění vychovávat

Známý filozof Martin Buber popsal, jak si otec budoucího lachowického rabína Mardocheja stěžoval, že jeho syn je velmi líný žák. Jednou do města přišel jistý významný rabín s pověstí světce. Mardochejův otec využil této příležitosti a přivedl k němu svého syna s úmyslem, aby ho trochu povzbudil. Rabín si přál, aby chlapec s ním zůstal chvíli sám. Pak se obrátil zcela k jeho srdci a láskyplně si ho přitáhl až k sobě. Když se otec vrátil, rabín mu řekl: "Trochu jsme s Mardochejem umravňovali ... myslím, že od nynějška mu už nic chybět nebude."

Když později chlapec dospěl a stal se z něj slavný lachowický rabín, při vzpomínce na tuto epizodu říkával: "Naučil jsem se tehdy, jak se obracejí lidé."

Vychovávat a vést druhé je těžkým uměním. Je částí vzácného daru, který je třeba si od Boha vyprosít. Někdy na to zapomínáme. Není raritou vidět dnes do sebe zavěšené mladé manželské páry, které od sebe odhánějí "dotírající" děti. Jdou za nimi, pláčou, ohlížejí se a jednou budou nenávidět celý svět.

Ale znal jsem před lety jednu vychovatelku na základní škole. Před hodinou, na níž se snažila spojit své přesvědčení s výchovou svých žáků, dřív než si děti sedly a připravily se, vždy se za ně pomodlila. Ty děti ji měly velmi rády a jejich rodiče se někdy s překvapením ptali, kde byl důvod této náklonnosti.

Když si tato vychovatelka po sametové revoluci doplňovala vzdělání na univerzitě a ve své práci se pokusila uplatnit své zkušenosti s křesťanskou výchovou, jak ji zcela intimně praktikovala, školitelka jí přikázala vyškrtnout všechna tato místa jako "nevědecká" a "neopodstatněná". Rok nato nová koncepce etické výchovy právě tyto zkušenosti doporučovala zužitkovat.

Zajisté i dítě ocení respekt, jaký k němu máme, stejně jako naši schopnost přivést ho k pochopení životně důležitých věcí. Často právě "metodické příručky", tak jak byly používány v minulosti, demonstrovaly neschopnost nastolit autentický vztah mezi předmětem studia a životem. A o ten přece jde.

Stejný problém existuje i v rodinné výchově. Upřednostňuje se v ní důraz spíše na vlastnění než na pochopení. Převládá více sklon zadostučinit a nasytit se vnějšími věcmi, než vyřešit své vnitřní otazníky a dramata.

Proto je Buberův obraz rabína, který se snažil především pochopit srdce chlapce sedícího před ním, velmi aktuální a časový. Rabínův postoj nás upozorňuje na jiného Otce. Tento Otec je původcem a návodem na autoritu každého rodiče a pedagoga, který stojí před svými dětmi nebo žáky, aby je vychovával: "Milostivý a milosrdný je Pán, shovívavý a nesmírně dobrotivý. Jako se otec smilovává nad dětmi, tak se Pán smilovává nad těmi, kdo se ho bojí" (Ž 103, 8.13).

(podle KN)

Pilátova žena

Je dobré, že máme až čtyři evangelia, a ne pouze jedno. Vždyť kdyby sv. Lukáš nebyl napsal své evangelium o narození Ježíše Krista, na Vánoce by nám chyběly jesličky, neboť jen on jediný se zmiňuje o jeslích a o pastýřích (srov. Lk 2,1-20).

O mudrcích, kteří přišli z Východu, aby se poklonili novorozenému Mesiáši, nám vypráví evangelista sv. Matouš (srov. Mt 2,1-12).

Se zprávami o utrpení Ježíše Krista to není jinak. Jelikož nám je podávají čtyři evangelisté, stávají se události i samotné postavy mnohotvárnější a živější. S postavou, o které chceme v následujících řádcích společně uvažovat, se však

setkáváme pouze v evangeliu sv. Matouše: "Ty nic neměj s tím spravedlivým člověkem! Kvůli němu jsem dnes ve snu mnoho vytrpěla." (Mt 27, 19). Jde o ženu římského prokurátora Piláta, který dal souhlas k Ježíšovu umučení. Některé verze apokryfního spisu Nikodémova evangelia ze 4. století ji nazývají Procula (Prokla). K tomuto spisu patří i jiný apokryf: Pilátovy skutky (2. - 3. stol.), které ji nazývají "bohabojnou". Podle Pseudo-Dexterovy kroniky (1619) se k jejímu prvnímu jménu přiřazuje i druhé – Klaudia.

Ačkolí jedno německé přísloví říká, že "sny jsou jako pěna", o snu ženy prokurátora Pontia Piláta můžeme předpokládat, že to nebyl přelud. Zřejmě měla hluboký a úžasný zážitek, když neváhala zasáhnout do právního procesu, aby zamezila odsouzení Ježíše.

Její námitka byla tehdy právě tak neslýchaná, jako kdyby dnes intervenovala manželka soudce nejvyššího soudu a ovlivňovala probíhající jednání. Sotva se dá předpokládat, že Pilátovi bylo takové míchání se do jeho úřadování a ovlivnění jeho soudcovské moci tak samozřejmé. Tím méně se to dá předpokládat, když si uvědomíme, jaký byl Pilát člověk. Král Herodes Agrippa I. napsal svému příteli císaři Caligulovi do Říma o Pilátovi toto: "Pilát měl neoblomný a bezohledný, tvrdý charakter." Za jeho dob vládla v Judeji korupce, násilí, lupičství, útlak, ponižování, neustále popravy bez rozsudku a bezmezná, nesnesitelná krutost. Také skutečnost, že se uměl udržet deset let v úřadě, což bylo na tehdejší poměry dlouhé období, svědčí o jeho způsobech vládnutí.

Byl to tedy muž takové ženy, která odsunula všechny pochybnosti, překážky, či předsudky bokem, aby manželka – soudce varovala před vědomým chybným rozsudkem. Riskovala přitom svou hlavu.

Zdá se však, že její varování současně utvrzuje něco v Pilátovi, neboť se stává nejistým a nerozhodným. Žene ho k tomu, aby se ohlédl po výměnném obchodě. Znejistila jeho důstojnost...? V každém případě slepá nenávist žalobců posiluje v Pilátovi vůli hledat kompromis. Jaká zjevná a hmatatelná musela být nepravost, kterou chtěli Ježíšovi vykonat, když dokonce takový člověk jako Pilát se vícekrát pokouší Ježíše vytrhnout z rukou nenávislné masy (srov. Mt 27, 21-26).

Pilátova žena bere odkaz snu vážně. Vůči svému manželovi určitě nekoná nic ukvapeně, ale promyšleně. Ví snad, za koho se zasazuje? Může říct, že je to spravedlivý člověk, neboť zakusila jeho dobrotivost a lidumilnost? Zнала snad jeho poselství, které pranýřovalo plytkost židovské poslušnosti vůči zákonům a prázdnou praxi pobožnosti? Tušila, že jednou odstraní celou pohanskou společnost se svým dekadentním pseudo-božským kultem císaře?

Dozvěděla se radostnou zvěst, že jde o vnitřní smýšlení člověka, o čistotu srdce před Bohem? Cítila duchovní průlom, který se ohlásil? Zahlédla začátek nových časů?

Jistě dobře znala svého muže. A ví i to, že mu Židé dokážou připravit jakoukoliv možnou past, že toho, kdo pohrdá Židy, rádi dostanou do nebezpečí života. Zkušenost ze snu připraví této ženě za zdmí paláce jistě úzkostlivé hodiny. Jejich příčina spočívá v situaci, uprostřed níž stojí ten spravedlivý z Nazareta a jehož osud se stává stále více příležitostí klopýtnutí jejího muže. Je to velmi nebezpečná situace pro jejího muže, pro jeho úřad, jeho vážnost, jeho moc, jeho vliv, a především pro jeho kariéru. Až po vrcholný bod výměny názorů se stává svědkyní, když z úst rozeštvaného davu vychází výstraha: "Buď tento, nebo tvé přátelství s císařem!" (srov. Jan 19, 12). Nyní přichází rozhodnutí. Ztráta císařova přátelství se rovná vlastnímu ortelu smrti. Dokonce vzhledem na toto hrozící nebezpečí Pilát odmítá jeden jediný hlas proti masovému výkřiku, a to je hlas jeho ženy: "Dej od něj ruce pryč! Je nevinný!"

Jaký zločin provedl, že se lid staví tak nenávisně proti němu a volá po ukřižování? Johann Sebastian Bach ve svých pašijích podle Matouše dává ohromující odpověď:

"Všem činil dobře;
slepým dával zrak,
chromým dával chůzi;
řekl nám Otcovo slovo;
vyhnal ďábly;
smutným dával naději,
přijal hříšníky.
Jinak můj Ježíš nic neudělal."

Jedna žena cítí rozpor mezi obžalobou a skutečností. Je to žena, která ještě ochotně naslouchá vnitřnímu hlasu a neodsouvá ho stranou. Žena, která zkoumá příkaz snu a přemýšlí nad ním, a neuspokojuje se s levnou výmlouvou.

Teolog Willibald Leierseder uvažuje nad touto postavou v souvislosti s Ježíšovým utrpením, přičemž konstatuje: "Zde je žena, která poslouchá příkaz snu. Postaví se na stranu práva a z toho plyne: odporuje chladnokrevné skupině zákoníků; odporuje smečce rozeštvaných bláznů a brání se proti tlaku nenávisti chátrý. Bojuje proti zavedenému hloupému mínění, že většina je vždy v právu. Vyslovuje – varujíc, ba zapřísahajíc – své přesvědčení, byť velmi dobře ví, že je ve hře její osobní osud spolu s osudem jejího muže. Ale zdá se, že je ochotna

všechno vytrpět, jen když spravedlivý dostane spravedlnost. Jaká je to žena, která nakonec nedosáhne ničeho jiného než veřejného gesta svého muže, který

přebírá vyznání své ženy a myje si ruce před celým lidem, tedy dvousečně, protože si zbabelé myslí, že je moudrý ve slovech, a tak ozřejmí i poslednímu křiklounu toto: "Já nemám vinu na krvi tohoto člověka" (Mt 27, 24). Nyní zůstala žena zcela sama. Neboť v té chvíli ztratila navíc i respekt před soudcem a tím i před svým mužem.

Skutečnost, že Pilát za několik let později padl u císaře do nemilosti, byl sesazen a musel jít do Galie, do vyhnanství, to bylo pro ni asi poslední očekávané dějství."

Pilátova žena svědčí jako pohanka za Krista. Stojí tak v těsném spojení se setníkem v Kafarnaum a se setníkem pod křížem. Tito pohané poznají Ježíše a svědčí o tom. Jeho zdánlivě zbožný lid – ho odvrhne.

Pilátova žena – okrajová postava v událostech Ježíšova utrpení. Možná. Pro křesťany, jak se mi zdá, je zrcadlem, do kterého se musíme dívat, a pohledem do něj musíme slyšet otázku: Jakou hodnotu má pro nás Ježíš, zejména tehdy, když je jiným nepohodlný a nám dělá problémy? Umíme se postavit na stranu poražených a odsouzených?

V otázce původu snu Pilátova ženy se však vykladači Písma v historii lišili.

Svatý Jan Zlatoústý (†407) a sv. Ambrož (†397) chápali její sen jako sen pocházející od Boha. Naproti tomu Beda Ctihodný (†735) nebo Anselm z Laonu (†1117) považovali za jeho původce Satana – mysleli si totiž, že Satan chtěl překazit možnost spásonosné smrti Vykupitele. Pravda je, že první církevní otcové hodnotili Pilátovu manželku pozitivně.

Origenes (†253) jako první předpokládal, že manželka Pontia Piláta dostala sen od Boha, a to proto, aby se stala křesťankou. Považoval ji za "zachráněnou" a "blahoslavenou".

V některých východních křesťanských společenstvích ji uctívají jako svatou. Za zmínku stojí i novodobé vnímání Pilátova ženy, přinejmenším v uměleckém ztvárnění. V Gibsonově filmu Umučení Krista (2004) Pilátova žena hraje centrální roli v jedné scéně, kde s hlubokým soucitem podává Ježíšově matce Marii ručník na očištění Ježíšovy krve.

I dnes existují lidé, které nepočítáme ke zbožným, ale kteří přesto mají jemný cit pro Boha. I oni dnes, právě tak jako pohané tehdy, zahanbují "spravedlivé" poznávají Boha a svědčí o Boží přítomnosti.

V každém případě nevěřím, že stačí patřit ke společenství Ježíše jen podle statistiky.

(z knihy I já jsem ho ukřižoval)

Následovník Krista jím musí být fascinován

Kdyby nevěřící slyšel radikální Ježíšova slova o rezervovanosti vůči nejbližším a vůči sobě i slova o nesení kříže (srov. Lk 14, 25-33), zavrtěl by možná hlavou. Ježíš není jen nějakým nenáročným sentimentálním kazatelem. Jeho slova v dnešní době nepopulárního myšlení a upadnutí

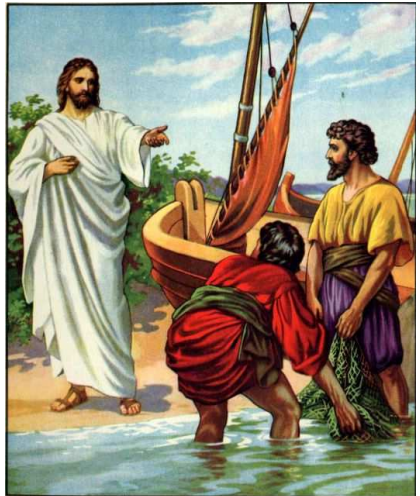
askenze motivují, abychom přestřihli pupeční šňůru od všeho a šli za ním v radikální odkázanosti.

Lukášovo evangelium je přímo nabitě tématem milosrdenství. Ježíš je v očích Lukáše velkým a statečným prorokem mocným ve slovech i v činech, který se odhodlaně vydal na cestu do Jeruzaléma (srov. Lk 9, 51) a který ještě i po zmrtvýchvstání putuje a poučuje učedníky na cestě do Emauz.

Ježíšova cesta směřuje tam, kde ho čeká utrpení a smrt. Na pozadí tohoto Ježíšova údělu můžeme lépe chápat i výzvy k zástupům, které ještě netuší, kam se ubírá, proto hovoří o sebezapření a přijetí kříže, neboť i on dává vše, co má, zvláště když ponese svůj kříž a zemře na něm. Pokud chce někdo následovat svého Mistra a Pána až do Jeruzaléma, má se připravit na podobný úděl.

Evangelium podle Lukáše se dělí momentem odchodu Ježíše do Jeruzaléma na dva celky: první je o výchově člověka na křesťana (srov. Lk 5, 1 - 9, 50) a druhý o cestě s Ježíšem a výchově křesťana na hlasatele evangelia (srov. Lk 9, 51 - 18, 43). V první části najdeme poměrně hodně zázraků, které jsou stupňujícím seřazeny do dvou celků po 7 zázracích, přičemž mezi těch 14 zázraků zazní Ježíšova slova různé povahy, ať už jako bratrské poučení nebo polemická slova. Avšak nejen slova, ale i zázraky mají vychovat člověka na křesťana, tedy toho, kdo přijme Ježíše a ví, co pro něj znamená. Ve druhé části (srov. Lk 9, 51 - 18) zázraky Ježíše ustoupí do pozadí a přibývá více slov, poučení a zejména podobenství určených Dvanácti, zástupům, ale i farizeům. V této části jsou Ježíšova slova často nekompromisní a náročnější na výklad. Jsou určena tomu, kdo již prošel jistou částí cesty s Ježíšem a chce se stát oznamovatelem jeho radostné zvěsti. Slova jsou trojí povahy: výchova k odloučenosti, svobodě a chudobě srdce; výchova k odevzdanosti Otci a výchova k pochopení kříže.

V Lukášovi se stává velmi zřejmé téma chudoby, která je běžně v životě znakem odkázanosti na jiné. Ježíš ji vnímá navíc jako důsledek opravdového pokání, které činí člověka závislým na Bohu. Obrácení člověka má projevit v oblasti moci a majetku, proto je v Lukášově evangeliu i v Skutcích apoštolů jistá politická etika ("Boha je třeba poslouchat více než lidi" - Sk 5, 29) a zmíněný majetkový étos přes téma chudoby a almužny. Při chudobě nejde o nutnou mizérii nebo o postoj – ať se starají jiní, ale o dispozici a svobodu srdce, když člověk i přitom, že něco má, zůstává odpoutaný od věcí a umí se dělit jako první křesťané, kteří byli pospolu a měli všechno společné (srov. Sk 2, 44; 4, 23).

Rázná slova prvním následovníkům

Ježíš zve jednotlivce jít za ním radikálně (srov. Lk 9, 51-62). Už od počátku má být tedy každému jasné, že to nebude s Ježíšem snadné. Následovat Ježíše a stát se jeho hlasatelem totiž znamená akceptovat i jisté nároky: vzdát se jistoty (Ježíš nemá kde hlavu skložit; srov. Lk 9, 58), vzdát se dokonce synovské povinnosti pohřbít si otce (srov. Lk 9, 59-60), zda vzdát se i citů k příbuzným (srov. Lk 9, 61-62). Jeho slova nebyla pouze rétorická nadsázka, ale reálně účinná slova, která nejprve námi otřesou, aby formovala naši vůli a učila nás relativizovat všechno cenné a krásné ve srovnání s naléhavostí úkolu. Jen když Ježíš a jeho záležitosti budou naším cílem, vše ostatní se stane druhořadým. Ježíš tehdy mluvil k jednotlivcům a uzdravoval jejich vůli rozdělenou mezi touhou ho následovat a touhou podržet si své hmotné, citové a osobní jistoty. Naše vůle totiž chce dosáhnout cíle, ale bez zapojení prostředků k jeho dosažení. Rozhodnout se pro takovou přímou cestu je tedy obtížné na začátku, avšak po rozhodnutí se zakouší úžasná svoboda. Papežský kazatel Raniero Cantalamessa k tomu dodává: "Ježíšova cesta je úzká pro začátečníka, ale široká pro pokročilého."

Ježíšova lekce o svobodě a chudobě

Za Ježíšem na cestě do Jeruzaléma se hrnou velké zástupy (srov. Lk 14, 25 - 33). Zaměří se na ně, a jednak jim přiblíží cíl cesty s ním, ale i své nároky.

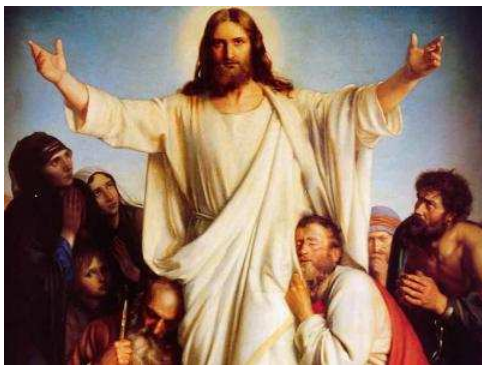
Nestačí pouze s ním být a těšit se z jeho blízkosti, on chce od nás něco víc. Dává nám novou lekci, abychom i my chtěli více na cestě s ním. Přestože Lukášovo evangelium běžně neholduje opakování, při výchově nelze zcela vyhnout opakování jistých skutečností. Proto Ježíš znovu zjevuje nároky cesty a učednictví.

Vyřkne tři podmínkové věty se společným závěrem: "Nemůže být mým učedníkem" a dvě podobenství: o stavbě věže a o boji čili o dobrovolném a nuceném jednání (srov. Lk 14, 26.27.33). Při výkladu výroků musíme postupovat pomalu. Ježíš nás jimi nechce vystrašit, ale provokuje naši

vůli a mobilizuje ji k svobodě i chudobě pro něj a k úplnému nasazení pro jeho osobu a hlásání zvěsti o něm. "Nenávidět rodiče, blízké i sebe" značí v řeči Hebrejů nemilovat naplno, ale zaujmout vůči nim i vůči sobě odstup; nedávat jim první místo, ale "podceňovat" je i sebe vůči vztahu s Ježíšem. Sloveso nenávidět se vysvětlí dobře i slovesem – vzdát se. Znamená to vzdát se nakonec všeho, co člověk má. Myslí se tím v první řadě majetek a ve druhém to, co mu přísluší, a pod to spadají už zmiňovaní příbuzní. V tomto kontextu je třeba si uvědomit, že v Ježíšově době se jeho následování dalo chápat pouze doslova jako opuštění domova a příbuzných. Po odstupu od blízkých a od sebe Ježíš vyzval ve druhém výroku na objetí a nesení kříže (srov. Lk 14, 27). "Nést svůj kříž" je další, náročnější stupeň v následování Ježíše. Dokážeme to pouze tehdy, když se vzdáme sebe samých. Ježíš se také při ohlašování království vzdal svých nejbližších (někteří ho pokládali za pomateného, srov. Mk 3, 21) a vzdal se nakonec i sebe sama. Událo se to právě na kříži (srov. Flp 2, 8). Dal vše, co měl, a právě proto ho Bůh povýšil. V paradoxu ztráty sebe sama pro Boha se můžeme i my stát bohatšími, protože tehdy naplňuje náš život Bůh. Vzdání se sebe ve prospěch kříže Ježíš názorně dokresluje dvěma podobenstvími. Jejich prvoplánové chápání nás běžně vede k obezřetnému přemýšlení, zda "máme na to", abychom Krista následovali, ale taková myšlenka se nevyskytuje v Novém zákoně, sami totiž na to jistě nemáme. Máme na to sílu pouze s Kristem samotným, který nás vychovává k svobodě a chudobě pro jeho věc. Význam podobenství najdeme tedy v jejich hlubším významu: Jako výroky, i tyto příběhy nás dělají schopnými připravit se na dokončení úlohy. Zdánlivě jakoby nesouvisí s kontextem, vždyť Ježíš mluvil předtím o "vzdání se", naproti tomu podobenství hovoří o tom, co si máme opatřit na dokončení úlohy. Společný bod musíme tedy hledat jinde: výroky i podobenství nás připravují na ukončení úlohy. Dělat věci napůl znamená nedělat je vůbec, zda skončit neúspěchem: a to platí jak pro stavitele věže, kterému hrozí posměch z nedokončeného díla, ale i pro krále chystajícího se na boj, který kdy při nedostatečné armádě nevyužije možnost kapitulace, může připravit sebe i jiné o život. Podobná situace může nastat pro Kristova učedníka, jestliže se neuschopní ke skutečnému následování Krista tím, že postaví na druhé místo své drahé, včetně sebe a hmotných prostředků a v takové smysluplné chudobě přijme kříž (nepříjemnosti pro Krista a jeho slovo). Pouze toto bude opravdové následování Ježíše, které bude korunovat životní projekt (věž) a které přinese úspěch v našem životním boji.

Závislost na Pánu – klíč k následování

Ježíšův přístup byl na první pohled divný: místo toho, aby pochválil davy, že ho následují a přislíbil jim hojnou odměnu, vyjadřuje nespokojenost: nestačí ho jen následovat, je třeba udělat více. Ježíš jakoby na ně nakládá další břemeno. Nedopustil se "pastorační chyby"? Neměl se spokojit s jejich dobrou vůlí? Kristus však neklade další břemeno, ale spíše nás od všech břemen osvobozuje. Ani dnes nestačí udělat jen první počáteční krok: dát se přitáhnout Ježíšovou osobou, ale je třeba znovu se rozhodovat pro Krista, aby to neskončilo fiaskem a výsměchem. Ježíš nás volá ke svobodě pro něj a pro jeho dílo. Dobrá vůle je jen začátkem následování Krista. Tak jak je nesmyslné začít školu a nedokončit ji; jak je nesmyslné začít stavět dům a nedokončit ho, podobně je nerozumné následovat Krista a nedotáhnout to do konce. Přátelé, když jsme objevili Krista jako drahocennou perlu, bylo by skoro nemožné nedat za ni všechno. Kristus nám k tomu neustále pomáhá.

(podle KN)

Svatý Josef – v liturgii se zvýraznila úcta k němu

Jméno sv. Josefa se stalo součástí eucharistické modlitby během slavení mše. Tento oblíbený světec - Ženich Panny Marie, pěstoun Pána Ježíše a patron katolické církve - si zaslouží zvláštní úctu, je vzorem role muže a ochránce rodiny.

Vážená redakce,

Kongregace pro bohoslužbu a svátosti rozhodla, že ve všech eucharistických modlitbách třetího vydání Římského misálu bude zařazeno i jméno sv. Josefa.

Jméno tohoto světce má následovat po jménu blahoslavené Panny Marie. Proč nastala tato změna? Souvisí to i s tím, aby se zvýraznil vzor sv. Josefa jako ochránce Svaté rodiny? Děkuji.

Kateřina

Milá Kateřino,

na základě rozhodnutí Benedikta XVI., které potvrdil i papež František, Kongregace pro bohoslužbu a svátosti 1. května 2013 vydala dekret, kterým se do 2., 3. a 4. eucharistické modlitby v Římském misálu přidává zmínka o sv. Josefovi. Toto rozhodnutí se opírá o novější učení vyjádřené v apoštolské exhortaci Jana Pavla II. *Redemptoris custos*, v níž se představuje zvláštní pouto sv. Josefa s jednotlivými tajemstvími Kristova života. Samotný dekret *Paterna vices* přebírá vyjádření právě z této exhortace a popisuje roli ochránce Svaté rodiny v dějinách spásy.

Svatý Josef byl povolán Bohem, aby naplnil svou roli jako službu Kristu. A zároveň aby přitom vynikly jeho ctnosti, které jsou příkladem pro ty, kteří se vydali na cestu následování Krista. Svatého Josefa jako pěstouna Pána Ježíše ve službě otce charakterizuje jeho dvojité poslání: oddaná péče o nejblahoslavenější Pannu Marii a radostný podíl na výchově Dítěte Ježíše. Svatý Josef se tak stal ochráncem nejvzácnějších Božích pokladů. Jeho otcovská role se následně projevuje i v podpoře, kterou poskytuje Církvi jako Kristovu mystickému tělu, kterou zvláště ochraňuje.

Pokud jde o kult sv. Josefa, oficiálně byl v Církvi zaveden později. Jeho úcta jako "spravedlivého muže" však byla v Církvi přítomna již od prvních století, což dokazují mnohé texty církevních otců a spisovatelů. Takové důkazy nacházíme u svatého Jeronýma, Efréma Syrského, Augustina i Jana Zlatoústého, přestože v jejich spisech se zmínka o sv. Josefovi spojuje vždy s Ježíšem a Marií a v kontextu tajemství spásy. První zmínky kultu sv. Josefa se zaznamenaly na křesťanském východě. Galský biskup Arculf během pouti ve Svaté zemi dosvědčuje úctu k sv. Josefovi z Nazareta (kolem roku 670); koptské liturgické kalendáře z 8. - 9. století obsahují svátek sv. Josefa 20. července.

Zdá se, že z Východu se tento kult dostal později i do západní církve, například: v roce 1129 byl sv. Josefovi zasvěcený kostel v Bologni; ve starém rukopise z 13. století nacházíme officium sv. Josefa s datem 19. března. V 14. - 15. století se tento kult výrazně rozšířil díky františkánům a karmelitánům, kteří jeho slavení zahrnuli do svého breviáře. Na konci 15. století Sixtus IV. schválil na 19. března svátek sv. Josefa, který Řehoř XV. v roce 1621 povýšil na zasvěcený svátek. Pius IX. ho v roce 1870 vyhlásil za patrona univerzální Církve a sv. Pius X. schválil v roce 1909 Litanie ke sv. Josefovi. Blahoslavený Jan XXIII. v roce 1962 vložil jeho jméno do Římského kánonu.

Aktuálně přidání jména světce do dalších eucharistických modliteb lze vnímat jako potvrzení kultu sv. Josefa v Církvi a zvláštní úcty k němu jako ženichovi Panny Marie a patronu Katolické církve.

(podle KN)

Přísaha na kříž, o čem je a co znamená porušit ji

Přísahou vyzýváme Boha, aby svědčil, že mluvíme pravdu. Z úcty k Bohu se k tomu nesmí lehkovážně přistupovat. Součástí obřadů vysluhování svátosti manželství je i tzv. manželská přísaha.

Vážená redakce,

slovo přísaha ve mně vzbuzuje respekt a definitivní závazek, proto mě velmi bolí, když ve svém okolí sleduji, jak manželé porušují přísahu, zrazují a rozvádějí se. V této souvislosti by mě zajímalo, zda je vůbec dovoleno přísahat?

Děkuji.

Veronika

Milá Veroniko,

přísaha je, pokud samého Boha voláme za svědka, že mluvíme pravdu. Přísahu je proto třeba brát velmi vážně. Pokud lžeme a přísahou bereme Pána za svědka, aby on sám dosvědčil, že naše lež je pravdou, tupíme Boží jméno. Jednoznačně

jde o těžký hřích. Křivou či falešnou přísahu křesťané vždy považovali za vážný hřích a vyhýbali se mu. Pouze silně morálně zdevastovaní lidé dokážou svobodně a dobrovolně složit křivou přísahu. Bohužel, všichni máme náklonnost ke hříchu, tedy i sklon podvádět. Naše lež však může někdy jiné lidi velmi poškodit na cti, majetku, ba připravit je i o život. Z těchto důvodů je důležité, aby si ti, kteří něco tvrdí, uvědomovali vážnost situace a mluvili pravdu.

Zda a kdy je dovoleno přísahat? Pouze v případě, pokud nás nešťastné okolnosti dostanou do situace, že jako nevinní jsme podezřívání ze zločinu. Tehdy nutně potřebujeme, aby kompetentní uvěřili našemu tvrzení, že jsme se špatného skutku nedopustili. Jestliže má soudce spravedlivě rozhodnout o budoucím osudu obviněných, tehdy má mít jistotu, že svědci říkají pravdu. V takových případech nejednou jde o celoživotní rozhodnutí o jednotlivci nebo skupině obviněných, ba jak jsem již zmínil, i o jejich život. V těchto vážných situacích se přísahou potvrzuje, že to, co říkáme, je skutečně pravda.

Z úcty k Bohu a k jeho svatému jménu nesmíme používat přísahu na maličkosti, ani se zavazovat, že uděláme něco špatného. Přísahou také nelze potvrzovat splnění takové slibu, který nemíníme dodržet. V této souvislosti bych chtěl upozornit, že naší prvořadou úlohou má být snaha o pravdivost, aby lidem kolem nás stačilo naše ano nebo naše ne. Přísahu máme používat jen ve výjimečných případech v souladu s učením a praxí Církve. Vyhýbejme proto každému lehkovážnému přísahání a buďme citliví i při používání tohoto slova.

(podle KN)

Pro zamilované

„Není nic krásnějšího, nic krásnějšího, než jsi ty, jsi jedinečná...“

Eros Ramazzotti

JE NAMÁHAVÉ BÝT SPOLU

"Jsme sice spolu, ale je to namáhavé! Na začátku to bylo všechno tak snadné, ale pak..."

"Ale ano, mám ho ráda; ale když... on je ode mě tak odlišný!"

Hm, na začátek to není špatné. Začátek čeho? No přece vašeho vztahu, vašeho příběhu (nazvěte to, jak chcete). Po dvou týdnech štěstí a rajské spokojenosti přichází na řadu šedivější realita. Všechny vlastnosti vašeho vyvoleného či

vyvolené, které vás tak okouzlili, jsou nyní zastíněny malými i velkými nesnesitelnými chybami. Vy se toužíte procházet po parku a on unuděně zívá. Vy chcete jít na zápas a ona odmítá, protože fotbalu nerozumí.

Ano, ano, máte se opravdu rádi, ale někdy si vůbec nerozumíte. Jak to tedy vyřešíme? Necháme ho / ji a najdeme si někoho s podobnými zájmy nebo se pokusíme najít střední cestu mezi parkem a zápasem?

Pro ni

On zapomíná na den vašich narozenin. On chodí pozdě. On ... ach ano. Je to on. Ne ona. To je třeba si pamatovat. Jste odlišní, jinak čelíte situacím. Ale kdo to kdy řekl, že být odlišní znamená vždy se hádat, vše drammatizovat, chtít mít poslední slovo? Všichni jsme odlišní, ale odlišnost mužů a žen je obrovským bohatstvím, které je ve zvláštním vztahu dokonce původcem Života. Proč bychom měli chtít, aby se on za každou cenu změnil? Je to otázka spravedlnosti, řekne kdosi, protože některé jeho projevy jsou opravdu nesnesitelné. Může to

být pravda. A možná je opravdu nezbytně otevřeně říct, co je vám nepřijemné a co vám nevyhovuje. Proč se však s láskou nedívat i na některé zvláštní způsoby chování, na zvyklosti, které jsou tak zakořeněné, že tvoří jedno tělo se samotným člověkem? Pokuste se odstranit z některé tváře pihy či malé mateřské znaménko u koutku úst. Změní se tvář. Už to nebude stejný úsměv. Bez pih to už nebude stejná tvář. Vždyť mít se rádi nakonec znamená milovat i některé malé chyby. Bez nich by člověk nebyl tím, čím je. A potom? Co byste potom dělali bez toho "vašeho" milovaného či milované? Vždyť se tedy již jednou jděte podívat na ten zápas, který pokládáte za nesmírně nudný! Možná vás chytí za srdce, když budete vidět živě známé šampiony. Toto neznamená "podlehnout", ale uznat, že i rozhodnutí toho druhého mohou být dobrá.

Pro něj

Drazí chlapi! To, co bylo výše řečeno dívkám, platí dokonale i pro vás. S malým dodatkem: dívky stále bedlivě sledují, zda si jich ceníte, vážíte, zda je berete v úvahu a zda se na ně díváte! Váš úsudek, vaše pozornost jsou pro ně nezbytné. Roztržitý pozdrav, či zapomnětlivost je mohou velmi zranit, protože si hned myslí: "Aha, nemá mě rád," ačkoli vás by to ani ve snu nenapadlo. Byli jste jednoduše roztržití a dost. Tedy? Nevyhýbejte se slovům a gestům, abyste jim vyjádřili, že vám na nich skutečně záleží, a pokud vás občas zavedou na místa, která se vám zdají nesmyslná a nezajímavá, buďte i tak šťastní: i to absurdní místo je součástí jejich světa, a vám se jejich svět tak velmi líbí, není to pravda?

Pro všechny

Být spolu, vytvářet "pár" je nádherná zkušenost, pokud ji prožíváte srdcem i hlavou ve správném poměru. Teorie kompromisu (já trochu ustoupím, pokud ty trochu ustoupíš) není vždy nejlepší způsob, jak se dohodnout. Věřte v respekt, důvěru, úctu, cit, který vás spojuje a naplňuje radostí i navzdory obtížím a nejistotě. Nejistota a potíže nezmizí na povel! Vybudovat úspěšný vztah znamená znát i překážky a společně se pokusit o jejich překonání.

Ještě něco: nehledejte dokonalého chlapce či dívku. Takoví neexistují. Ale nějaký chlapec či dívka se pro vás mohou stát důležitými a speciálními, pokud si na nos nasadíte brýle jednoduchosti a úcty. Takto se vám jistě podaří najít špetku štěstí.

Ahojte!

MINITEST – Co mám dělat?

1. Jsme spolu:

- a) a je nám dobře
- b) ale někdy mu/jí nerozumím
- c) ale necítím jeho/její blízkost

2. Hádáme se

- a) téměř nikdy
- b) často
- c) stále, je to jeho/její vina

3. Nerozumím mu/jí, protože

- a) se chová nesmyslně
- b) není taková/takový, jak bych si to představoval/a
- c) posuzuji ho/ji podle sebe

4. Jak spolu dobře vycházet?

- a) je třeba se snažit navzájem se pochopit
- b) je to neřešitelný problém
- c) tak, že nepovolím a pokusím se mít vždy pravdu

BODOVÁNÍ

	1	2	3	4
a)	7	10	4	10
b)	10	7	7	7
c)	4	4	10	4

Od 16 do 20 bodů

Nevycházet spolu dobře neznamená nenávidět se. Proč házíš flintu do žita? Pokud se máte opravdu rádi, dokážete najít rovnováhu mezi požadavky, dobrými vlastnostmi a chybami!

Od 21 do 30 bodů

Nejsi velmi přesvědčen o tom, že se lze mít rádi i přes odlišnosti. Ale toto je ta nejkrásnější výzva: mít se rádi, a přitom zůstat sebou samými (čili odlišnými) a milovat všechny vlastnosti toho druhého!

Od 31 do 40 bodů

Už jsi blízko k rovnováze: láska ano, ale ve svobodě. Být svobodným, dělat a jít tam, kam chceme, být samým sebou bez obav. A přitom se mít opravdu rádi!

52 JEDNODUCHÝCH ZPŮSOBŮ JAK S DĚTMI MLUVIT O VÍŘE

35.

JAK SI PORADIT SE ZASTRAŠOVÁNÍM, ŠIKANOU A JINÝMI PROJEVY NEPŘÁTELSTVÍ

Učení víry

- Ježíš nás vybízí, abychom milovali své nepřátele.
- Čtvrté až desáté Boží přikázání nás učí žít ve správném vztahu s druhými lidmi.

Podněty na poučení z každodenního života

- Když se dozvíte, že školní nebo místní gang šikanoje a obtěžuje vaše dítě a poté, co uděláte nezbytná bezpečnostní opatření, resp. to řešíte disciplinárně.
- Když jiné dítě, sportovní tým, účastníci přátelského basebalové

zápasu nebo kamarád vašeho dítěte jsou při videohře nadměru soutěživí.

- Když vaše dítě někdo obtěžuje, posmívá se mu, vylučuje jej z kolektivu nebo ho oklame.

Thomas Morus (1478 - 1535) byl anglickým právníkem a byl velmi oddaný své rodině. Jeho životní příběh zaujal i divadelníky a filmaře; stal se podkladem pro známou divadelní hru a hollywoodský film *A Man for All Seasons* (Muž do nepohody). Thomas měl tři dcery a jednoho syna a byl jim skvělým otcem. Trval na tom, aby se vzdělávaly i jeho dcery, což bylo v těch dobách jen velmi vzácné. Stal se lordem kancléřem Anglie. Na dvoře krále Jindřicha VIII., kterému sloužil, se kterým se spřátelil a kterého učil, to byla velmi mocná politická pozice.

Po několika úspěšných letech kariéry požádal katolický král Jindřich Thomase, aby mu schválil a podpořil rozvod, díky čemuž by se mohl oženit s jinou ženou. Thomas, který byl věrným katolíkem, to odmítl, následkem čehož přišel o své místo. Král Jindřich se vzápětí prohlásil za hlavu církve v Anglii, čímž očividně pohrdl autoritou Svatého otce v Římě. Thomas s tím opět nesouhlasil a odmítl to. Tentokrát však už putoval do vězení, kde hrdinně odolával všem pokusům o změnu svého smýšlení. Nakonec ho popravili. I během soudu se choval podle Ježíšova přikázání lásky k nepřátelům a nepřestal v srdci milovat Jindřicha VIII. V den své popravky řekl přihlížejícím svědkům, že umírá "králův dobrý služebník, ale především Boží služebník". Thomas Morus byl prohlášen za svatého v roce 1935; jeho liturgickou vzpomínku slavíme 22. června.

Ježíš řekl, že snadné je milovat ty, kteří nám prokazují dobro – to dokážou i lidé se zaťatým srdcem -, my jsme však povoláni odpouštět a milovat i své nepřátele. Ježíš chce, abychom neoplácali útok útokem, ale naopak, abychom prokazovali lásku lidem, kteří jsou nevlídní a nelaskaví, a modlili se za ně. Milovat své nepřátele v každodenním životě není vůbec jednoduché, přivádí nás to však blíže k Bohu a Božímu království. I takto můžeme dokázat, že Boha máme nadevše rádi a že mu sloužíme.

Začátek rozhovoru

Zeptej se svého syna nebo dcery, zda existuje někdo, koho pokládá za svého nepřítele, a proč. Navrhnij jim, zda by nechtěli tomuto člověku (těmto lidem)

s vědomím toho, že všichni lidé jsou Božími dětmi, odpustit a pomodlit se za to.

Jak se modlit

Milovat svého nepřítele je jednou z nejtěžších a nejdůležitějších duchovních pravd, které nás Ježíš učí. Vyžaduje si to vědomé úsilí nemít "žádného nepřítele" a místo toho milovat každého člověka. Vždy je nejlepší začít modlitbou. Když se začneš se svým synem modlit, navrhní mu, aby si představil člověka nebo lidi, kteří ho šikanují, obtěžují, diskriminují, posuzují, kteří mu lžou, vyhrožují mu nebo ho jakkoli jinak zraňují. Pak mu řekni, aby tak uctivě, jak jen dokáže, vyslovil jméno toho člověka (těch lidí) ve větě: "...(jméno) je Božím dítětem." Modlete se dál a trochu později mu řekni, aby si představil, jaký asi život má ten člověk. Cítí nejistotu? Poutá ho strach a nenávisť? Je závislý na materiálních věcech? Trpí nějakou poruchou? Potom povzbuď své dítě k modlitbě: "Duchu Svatý, pomoz mi, abych dokázal milovat ...(jméno)."

Tento jednoduchý úkon je prvním krokem uzdravovacího procesu v srdci tvého dítěte. Pokud bude opravdu připraveno, zkus přidat závěrečný krok, kterým bude vaše společná modlitba, naplněná láskou, za duši toho člověka (ty lidi) a jeho blaho zde na zemi. Pokud víte o nějakém specifickém pokušení nebo projevech, které trápi toho člověka, modlete se za to, aby se od nich osvobodil. Tvoje dítě díky této modlitbě nastoupí na cestu usmiřování a rozvine v sobě schopnost prožívat i v praxi Ježíšovo přikázání "milovat své nepřátele".

POVZBUZENÍ PRO VÁS

Doporučené čtení z Písma svatého

Ježíš vysvětluje Desatero přikázání a učí nás milovat své nepřátele: Mt 5, 17-48.

Co na toto téma říká Církev

Zatímco první až třetí z Desatera Božích přikázání nás učí, jak nadevše milovat Boha, čtvrté až desáté z nich nám jasně naznačuje, jak žít v dobrém vztahu s druhými lidmi a ve společnosti. Přikázání jsou sice autoritativní, vysvětlují se však v příslušném kontextu. Například přikázání "Nepokradeš!" má jasně definovanou podstatu; v Církvi však už déle platí, že pokud se člověk ocitne v mimořádné život ohrožující situaci, má "právo vzít si z bohatství druhých, co

sám potřebuje". Příklad poslušnosti zákonitou autoritu, kterou jsou například rodiče, platí stále. Nemorálnímu zákonu a nařízení se musíme vzepřít.

Podstata pátého přikázání "Nezabiješ" také stále platí, nepopírá však právo na obranu jako na prostředek odvrácení nespravedlivé agrese. Láska k druhému člověku je bez debaty základním principem Božího morálního pořádku. Při obraně svého života a života druhého člověka se ten, kdo je nucen smrtelně zranit útočícího agresora, neprovinil vraždou. Musí však jít o momentální situaci bez předem živené nenávisti a hněvu, ne s cílem škodit, ale zabránit útočníkovi zabít. Jde o reakci z lásky, protože útočník někoho nejen těžce zraní, ale utrpí i jeho duše. Oprávněná obrana je nejen právem, ale i vážnou povinností pro toho, kdo je odpovědný za život jiných a za společné dobro.

Krátká modlitba s dítětem

Žít podle Ježíšova učení o lásce k nepřítelům je nesmírně náročné; poděkujme tedy nyní v modlitbě Duchu Svatému, že nám dává sílu a chápavost tak jednat:

Duchu Svatý, děkuji ti, že mě posiluješ
při dodržování
Božích přikázání.
Chci milovat všechny lidi, i ty,
kteří mě zranili a nechovají se ke mně přátelsky.
Dej, abych vždy věřil, že prokazování lásky
je nejjistější způsob, jak žít s někým v pokoji.
Amen.

Co jsme prožili

Pohřeb P. Jiřího Balabána

V seriálu o historii žďárecké farnosti, který čerpá z farní kroniky, jsme se v minulém čísle farního zpravodaje začali věnovat roku 1983. Roku, kdy žďárecká farnost zažila velkou slavnost, primici P. Jiřího Balabána. Ve chvíli, kdy již bylo minulé číslo farního zpravodaje v tisku, nás zastihla smutná zpráva. P. Jiří Balabán náhle zemřel.

P. Jiří Balabán se narodil 12. dubna 1958 v Brně. Kněžské svěcení přijal 26. června 1983 v Brně.

Působil jako kooperátor ve Vranově u Brna, ve Velkém Meziříčí a v Tišnově. Od května 1987 byl ustanoven farářem v Batelově a excurrento administrátorem v Panských Dubenkách. Působil též ve farnosti Dolní Cerekev. Po 20 letech nastoupil jako farní vikář do Hodonína, potom jako výpomocný duchovní do Brtnice a do Střížova u Jihlavy. Jeho posledním působištěm byla Třešť.

Zemřel náhle 23. ledna 2018.

S P. Jiřím Balabánem jsme se rozloučili v sobotu 10. února 2018 ve farním kostele sv. Petra a Pavla ve Žďarci. Po mši svaté byl uložen do rodinného hrobu na místním hřbitově.

Pamatujme na něj v modlitbě!

Pohled do historie

V pohledu do historie žďárské farnosti jsme postoupili k roku 1983. Po většinu tohoto roku byl administrátorem farnosti P. Jan Daněk.

1983 (podruhé)

Události kolem primice

Primice jáhna Jiřího Balabána bude 3. července 1983. Svěcen bude 26. června v Brně na Petrově. V den svěcení bude ve Žďarci poutní slavnost sv. Petra a Pavla. 14 dní před primicí duchovní správce každý den kázal na téma „Kněz a jeho život a služba.“ Farnost se modlila a obětovala sv. přijímání.

Oblékání novokněže ke mši svaté

V den svěcení 26. června odpoledne v 15:00 jsme přivítali novokněže. Přivítali ho duchovní správce, p. Sedmidubský, Dana Melicharová a ministrant a náš kostelník Jaroslav Valík. Po slavnostním požehnání, kde zazpívala děvčata ze scholy (Magnificat) pod vedením J. Trmalové, pak udělil novokněz novokněžské požehnání.

Probíhala příprava primice. Pohoštění mělo být ve Žďarci v novém kulturním domě. Bylo přislíbeno, ale pak zamítnuto. P. Jiří Balabán sám odpracoval jako

student na kulturáku mnoho brigádnických hodin. A tak se mu odměnili... Pohoštění bude v sále v Tišnovské Nové Vsi. Zajišťuje pan Petr Žák, místní hostinský.

Začátek první samostatné mše svaté

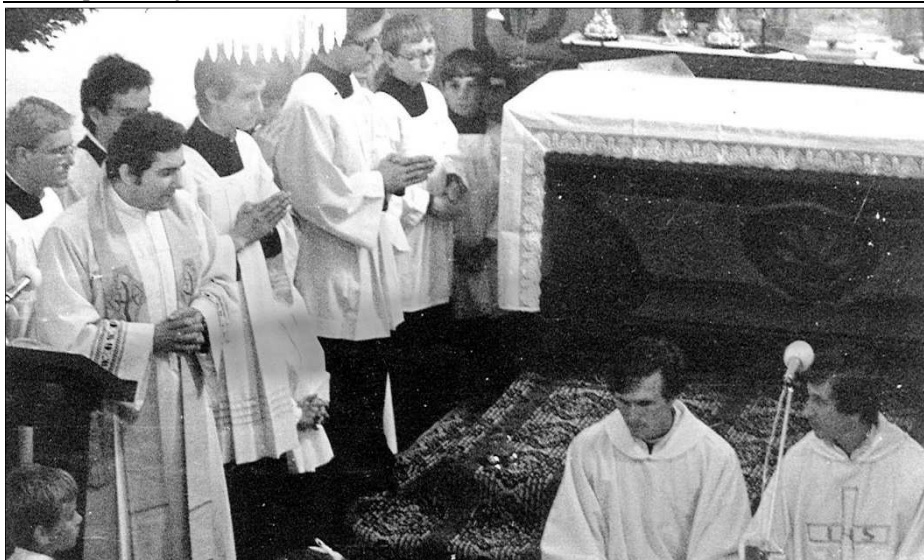
Primice proběhla zdárně dne 3. července 1983.

V 10:30 vyšel z fary průvod družiček, ministrantů a kněží. Nakonec šel novokněž s duchovním správcem.

Při mši sv. zpívala schola žalmy, Magnificat, Kde je opravdová láska a další. Primice i pohoštění proběhly zdárně. Kázal duchovní správce, protože primiční kazatel P. J. Knödl ležel v nemocnici v Praze-Krči. Každý dům ve Žďarci i na Ostrovech dostal balíček koláčů. Pohoštění v TNV proběhlo vzorně s obsluhou děvčat ze scholy. Bohu díky za všechny milosti udělené Bohem v tyto dny. Jsou také darem „Svatého roku“, 1950 let od smrti Pána Ježíše, který začal 25. března, na den zvěstování.

P. Jiří Balabán je ustanoven kooperátorem na Vranově u Brna. Ať mu Bůh žehná na jeho prvním místě.

Zpracoval: R. Mašek

Místní duchovní správce při primičním kázání

„Hle Beránek Boží...“

Koncelebrují dva novokněží.

Levý z Českých Budějovic, pravý novokněž P. Parajka z Křižanova

Pověry ničící rodiny

Pokračujeme v našem povídání o pověrách, které považujeme možná za legraci, ale přesto jsou vyjádřením našeho odvrácení se od Boha.

Pověry na základě kontagiózní a similární magie

Úkony založené na principu similární magie, tj. na představě, že očekávaný užitek lze přivolat úkonem, při kterém se použije předmět reprezentující požadovanou vlastnost. Pavel Dobšinský v minulém století zaznamenal, že kdo chce mít silné včely, natře česno na úlu medvědíím sádlem. Pes, kterému dali med, nikomu neublížil.

Úkony založené na kontagiózní magii, která vychází z představy, že živou bytost, ať už člověka nebo zvíře, lze ovlivňovat kladně, či záporně, pokud máme z něj některou drobnou část. Např. nehty, vlasy, srst. S kontagiózní magií se často setkáváme ve fantastické pohádce. Podobně jako lidi i práci a její výsledky měly chránit rozmanité předměty rostlinného a nerostného původu, kterým se připisovala ochranná moc.

Ochranná funkce nerostů

V této funkci se často setkáváme se železem, o čemž svědčí i chození s ocelovou podkovou, řetězem, hřebíky. Např. při vstupu cizího člověka do stáje bylo třeba šeptem, aby to dotyčný neslyšel, říci: "Sůl ti v očích", pak už dobytku nemohl uškodit.

Časová determinace

Úspěch lidské činnosti závisel od pověrečných představ časových determinací. V některých oblastech začínali žně výlučně v pátek, aby jim myši nežraly obilí. Jinak pátek a středu nepokládali za šťastné dny.

Zvířata

Uctívání zvířat dosahovalo hranice totemizmu. Respekt vůči mystickým zvířatům jako vůči genderovým předkům je rozvinutější formou animistického chápání světa. (Animismus: základní stupeň náboženského myšlení, ve kterém se všemu živému i neživému připisuje vlastní životní síla (duše). Podle animismu je tatáž duše zároveň principem myšlení, jako i organického života. Pravěcí lidé prostřednictvím tohoto náboženství navazovali kontakt se silami i duchy přírody a vesmíru.)

Mytická zvířata

Mytické zvíře v sobě většinou sjednocovalo rysy dravých ptáků a savců, často se vůbec nepodobalo na žádného reálného živočicha. Kult zvířat je v mytologii bohatě dokumentován, legendy zmiňují, že nebeský Otec má stohlavého stádo hřebců, že odvěkého zvířecího nepřítele (medvěda a vlka), pronásledovali na černém, ryšavém a sněhobílém hřebci tři zbrojnoši, dokud ho nezabili.

Kočka

Stále se můžeme setkat s jevem, že mnoho lidí kočkou opovrhuje. Existují lidé, kteří nepovažují zvíře za živou bytost za rovnocenného partnera, ale spíše za zbytečnost, kterou je třeba ničit a nezáleží na tom, jakým způsobem.

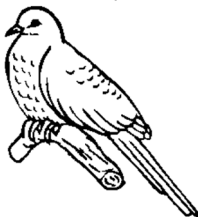
Proměny tohoto jednání je třeba hledat ve středověku. Ve věku legend a mýtů se do mysli lidí navždy vryla falešná domněnka, že kočky jsou nositelky zla, že do jejich těl jsou převtělované duše čarodějnic. Důvodem byla schopnost koček citlivě vnímat a předvídat katastrofy, jevy, které lidé v té době neuměli vysvětlit. A tak se obraz čarodějnice s černou kočkou na rameni stává obrazem všeho zla. Když proběhne černá kočka přes cestu, čekej neštěstí...

Havran (vrána, krkavec)

Havran (vrána, krkavec) jsou putovním motivem lidské mytologie a světa pověr. S ním svázané legendy najdeme v kulturách celého světa a nejednou přesahují do dnešních dnů. Klasika světové poezie, báseň Havran E. A. Poea přímo čerpá z tohoto prastarého mýtu. Mnohé národy pokládali havrana (krkavce) za spolustvořitele světa. Podle legendy havran proděravěl nebeskou jurtu, aby skrze ni na zem mohlo proniknout světlo a teplo. Podle jiné pověry deset havranů způsobilo na zemi strašné teplo, dokud devět z nich urostlý Junák nesestřelil lukem z oblohy. Další prastarý příběh hovoří o tom, že havran jednou svolal velkou hostinu, na kterou pozval kromě lidí i pidimužiky, když se tito trpasličí lidičky usadili u ohně, havran zobákem zatáhl tak silně za rohož, že všichni mužičkové vyletěli do vzduchu a popadali lidem do očí, a tak když se podíváme člověku do očí, uvidíme v jeho zorničce malého človíčka.

Kukačka

Kukačku pokládali za jakousi veštkyni. Proto se od ní pokoušeli dozvědět něco o své skryté budoucnosti. Např. po vdavkách toužící dívka obvykle zavolala: "Zavolej mi, za kolik let se vdám!" Pak pozorně poslouchala, kolikrát za sebou se ozve z hory kukání. Starší lidé se nejčastěji ptali kukačky: "Kolik let budu ještě žít?" Když na jaře obyvatelé poprvé slyšeli kukání kukačky, hledali po kapsách peníze. Pokud je v některé našli, radovali se, že po celý rok o ně nebudou mít nouzi.

Žáby

Žab se lidé báli, neboť je pokládali za nebezpečné. Když tedy děti zahlédly žabu, zaťaly zuby a zakryly si dlaní ústa, aby jim nespočítala zuby a neškodila.

Vlaštovka

Když na jaře spatřili první vlaštovku, foukali si na nehty v přesvědčení, že jim už za ně mráz nezajde.

Netopýři

V Jižní Americe žijí netopýři živící se krví teplokrevných zvířat (většinou krav), kteří by mohli mít souvislost s pověrami o upírech. Nejsou však žádné důvody předpokládat, že se vyskytovali v Evropě, nebo že se s nimi mohli Evropané setkat.

Pták Ohnivák

Pták Ohnivák je kouzelná bytost v slovanské mytologii. Je to zářící pták z daleké země, který svému majiteli může přinést požehnání i zkázu. Ohnivák je popisován jako velký pták s majestátním peřím, které je rozpálené do zářivých červených, oranžových a žlutých barev a podobá se nezkrotné plamenné vatře. Peří nepřestává zářit ani po vytržení; jedno pírko je schopno rozzářit tmavou místnost. V pozdější ikonografii je Ohnivák zobrazován jako páv s ohnivými barvami, hřebínkem na hlavě, jehož ocasní pírka mají žhnoucí očka.

Přežvýkavci

Krávy, volí a ovce byli považováni za dobrá zvířata, zatímco koně a kozy za špatná. Kůň má kopyta podobná čertovým, koza zase rohy. Když kráva přestane dojit, musí hospodyně ukrást sousedům po špetce sena a dát ho krávě sežrat.

Včela a vosa

"Včela – z božího čela; vosa - z čertova nosa. "Jsou včelaři, kteří umí "udělat", aby jim zloděj neukradl včely. Zloděj musí s takovým ukradeným úlem stát u včelína, dokud ho nepřijde osvobodit sám hospodář.

Had

Obecně je had v lidských pověrách nenáviděným stvořením. Lidé jsou proto přesvědčeni, že kolik hadů zabijí, tolik hříchů jim bude prominuto. Když někdo zahlédne prvního hada před Jiřím a nezabije ho, had mu odebere štěstí. Člověk, který uvidí před Jiřím už zabitého, neživého hada, bude celý rok jakoby zabitý, nemotorný, zadumaný. Pokud ho zahlédne ještě živého, má ho zabít kvůli očím, která jsou užitečným lékem. Když se hadi shluknou kolem kamínku (žabice), říká se, že "kámen dují". Tehdy není radno se k tomu kamínku přibližovat, protože hadi na něj zaútočí. Když se však takový, ptačímu vejci podobný kámen dostane člověku do rukou, drží ho ve velké vzácnosti. S takovým "hadím kamenem" se šťastně obejde na každém soudu. Kámen je prospěšný i dobytku, který bude hezčí, když ho s ním budou hladit. Země hada, který někoho kousne, nepřijme do sebe, ale musí se toulat, dokud nezamrzne. Jsou hadi, kteří sají krávy, z nichž pak není užitku. Každý dům má svého "domácího" hada, který je bílý jako mléko. Ve kterém domě takový není, ten dům je nešťastný.

Ještěrka

Když někdo chytí do Jiřího ještěrku, a udusí ji, prsty, se kterými ji udusil, získají zázračnou moc – jakoukoliv ránu stisknout, dřív se zacelí.

(příště pověry spojené s čísly a rostlinami)

Páté evangelium

14.

Boží království je podobné člověku, který osel své pole. Nedopřeje si pokoje, v noci nespí a ve dne nemá klidu, jak se nemůže dočkat úrody.

„Boží království je podobné člověku, který zaseje do země semeno; ať spí, nebo je vzhůru, ve dne i v noci, semeno klíčí a roste, on ani neví jak. Země sama od sebe přináší plody: napřed stéblo, potom klas, pak zralé zrno v klasu. Když pak se ukáže zralý plod, hned člověk vezme srp, protože nastaly žně.“

(Mk 4,26-29)

Cílem tohoto podobenství je důkladně zatrást všemi pacifisty Božího království, kteří se zaštiťují svou důvěrou v Boží prozřetelnost a v sílu Božího slova a svátostí, aby unikli úzkosti a vnitřnímu neklidu, tedy pocitům, bez nichž člověk snad ani nemůže být opravdovým křesťanem.

Hledat duševní klid v dnešním světě, zmítaném tolika problémy, znamená hřešit sobectvím. Mluvit o vnitřním míru v dnešní neklidné, uspěchané, strastiplné době, kdy se na každém kroku setkáváme s bolestí, obavami a utrpením, znamená trestuhodně se odvracet od lidského údělu, ba dokonce se mu bezcitně vysmívat.

A to ještě křesťanství samo k obecně lidskému soužení a trýznění dodává další, byť méně patrné důvody. A tak se – budiž nám to zde dovoleno říci – dramatickost lidského údělu dál prohlubuje a vyostřuje.

Toto podobenství rovněž pozoruhodným způsobem polemizuje s „eschatologismem“, teologickou deformací spočívající v neustálém přemítání o konci světa, kdy člověk, očekávající nevyhnutelný příchod Božího království, ztrácí ze zřetele okamžitý úspěch.

Kdyby tento stav lidskou duši zcela ovládl, pak by se z ní úzkost (tato základní křesťanská ctnost a nebeský dar pro příliš klidnou zemi) nevyhnutelně vytratila a proměnila se v poklid nehodný učedníka, jehož Mistr prohlásil: „Nepřišel jsem uvést na zem pokoj, ale meč.“ Tato choroba se však dnes našťestí příliš

nevyskytuje: díky Bohu je mezi námi mnoho apoštolů, kteří ve dne ani v noci nedopřejí pokoje sobě ani druhým lidem, a z cesty vedoucí k vyčerpání a infarktu, těmto ryzím příkladům moderního mučednictví, nikdy nesejdou.

(z knihy *Páté evangelium*, Giacomo Biffi)

Lego postavička slouží mši

Máte rádi lego? Nebo se s ním rady hrají vaše děti? Máme pro vás zajímavý tip. Poskládejte si z kostek stavebnici připomínající slavení mše.

Oblíbená dánská stavebnice již desítky let nabízí zábavu pro celou rodinu, u které se zároveň člověk něco naučí a rozvíjí svou tvořivost. Donedávna však chyběla edice této stavebnice, která by přinesla nějaké katolické téma. To už však díky iniciativě jednoho minnesotského páru neplatí.

Otec Leopold slouží mši

Manželům Maasovcovým, kteří v Minnesotě propagují domácí katolické vzdělání a rodinu jako prostor pro církev v domácnosti, se v roce 2015 podařilo překonat úskalí autorských práv. S pomocí nadšenců z celého světa vytvořili soupravu *Otec Leopold slouží mši svatou*. Jak vyplývá z názvu, při jejím sestavování mysleli nejen na hru pro svého desítiletého syna, ale také na kapucínského světce Leopolda Mandiče.

Ze stavebnic si lze postavit oltář, svatostánek a ostatní zařízení chrámu a vybavení vyskytující se při slavení mše. Souprava obsahuje 174 originálních legových kostek a další modifikované části, jako kolárek otce Leopolda, misál, lekcionář či liturgického roucha ve čtyřech barvách.

Lego se mší svatou se do oběhu dostalo v roce 2015 po roce a půl dlouhých vyřizování a přípravě projektu. Stavebnici je možné koupit v internetových obchodech v USA a ve Velké Británii a také na soukromých stránkách manželů Maasovcových. A to za 49,99 amerických dolarů. Problém je však s dostupností. Přestože se ruční výrobě netradiční lego hračky věnuje jeden zaměstnanec na plný úvazek, je stále vyprodána.

Malá rodinná firma minnesotských manželů Domestic Church Supply Company však plánuje, že v budoucnu připraví další lego stavebnice s katolickou tematikou.

Příležitost poznat sakrální předměty

Náboženského kontextu v tradiční hračce si všiml i redaktor katolického portálu Aleteia.org Philip Kosloski. V legu se stavebnicí mše svaté vidí vhodný způsob naučit děti, jaký význam mají jednotlivé sakrální předměty v kostele. "Postavit si oltář je učí pochopit jeho smysl a poznat detaily, které by za jiných okolností nepostřehly," napsal americký novinář. Přidal i zkušenost s vlastními dětmi, které lego bohoslužby s otcem Leopoldem rozšířili o součásti z jiných stavebnic. "Na Popeleční středu našli černé lego části z jiné soupravy a udělaly z nich popel, který otec Leopold rozdával. Toto netradiční lego je tak naučilo v pozitivním směru vnímat život Církve a hrou se identifikovat s osobou kněze ministranta či věřícího," dodal Philip Kosloski.

(podle KN)

Co nás čeká

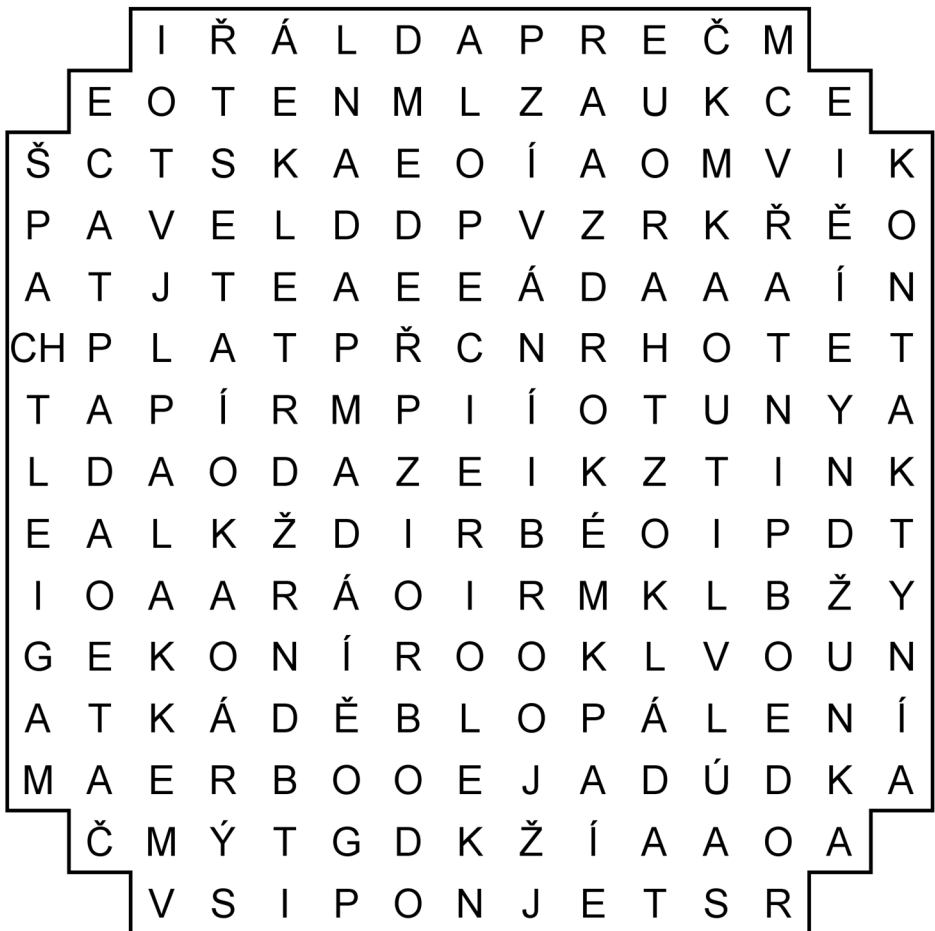
Ve světském životě

Cestománie

Jaké to je být dobrovolníkem na misiích v Keni se dozvíme na druhém setkání farní Cestománie v neděli 18. března v 15:00 v „Garáži“ v Dolních Loučkách.

V březnu slavíme svátek jednoho našeho blahoslaveného mučedníka komunistického režimu. Jeho jméno najdete v tajence.

ADAPTACE, AKORD, ALOPECIE, ATEST, AUKCE, BĚDÁK, BIZON, BRIDŽ, ČERPADLÁŘI, DLANĚ, DOBRO, DŽUNKA, ENTOMOLOG, GEKON, JÍDLO, KLÁDA, KLETR, KOLONA, KONTAKTY, KYTARA, LVOUN, MAGIE, MEKKA, ODDÍL, OHAŘI, OPÁLENÍ, OSLAŘ, PAVEL, PINTA, POŽÁR, PROLOG, RAKVE, ROBOT, RODEO, STEJNOPIS, ŠPACHTLE, TLAMA, TRÁPENÁ, TUZÉR, ÚDAJE, UMRÍT, VÝBĚR, ZÁCPA, ZÍVÁNÍ, ZPŘED, ŽEBÍRKA

(NE)OBYČEJNÉ DNY S JEŽÍŠEM

KŘEST

Mt 3,13-17

Tato část Matoušova evangelia mluví o křtu Pána Ježíše. Ježíš přišel za Janem Křtitelem, který křtil lidi v Jordánu. Postavil se mezi vojáky, celníky a další hříšníky, kteří čekali, než je Jan pokřtí. V evangeliu se říká, že když Jan uviděl Ježíše, nechtěl ho pokřtít. Proč? Janův **křest byl symbolický**. Lidé vyznali své hříchy a pak je ponořil do vody. To znamenalo, že tak jako voda odploví špínu a člověk je čistý, i oni chtějí žít "čistý" život. Ale Jan velmi dobře věděl, že on jim hříchy nemůže odpustit, to může jen Bůh. Pokud si přečtete verš 11, zjistíte, že to byl právě Jan, který ohlašoval toho, který bude **křtít Duchem Svatým a ohněm**, a když uviděl Ježíše věděl, že jeho křest je ten pravý a ne symbolický. Proto žádal, aby Ježíš pokřtil jeho. Nakonec ho přece pokřtil a tehdy se otevřelo nebe a Duch Svatý v podobě holubice sestupuje na Ježíše. Z nebe zazněl hlas. **Co říkal, zjistíš, když budeš na prázdná místa postupně doplňovat**

**samohlásky,
které jsou
pod obrázkem.**

Když Pán Ježíš po svém zmrtvýchvstání vystupoval do nebe, přikázal učedníkům, aby hlásali evangelium a křtili národy ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.

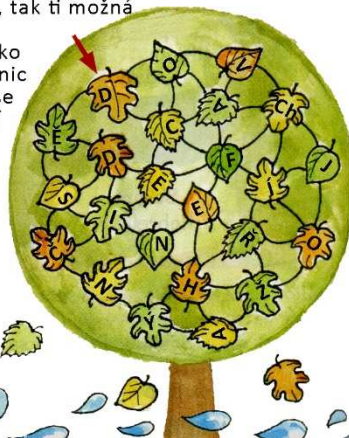
T _ t _ j _ m _ j _ m _ l _ v _ n _ s _ n ,
v _ kt _ r _ m _ m _ m _ z _ l _ b _ n _ .

O, O, E, Ů, I, O, A, Y, Y, E, E, É, Á, A, Í, E, Í

A to se děje až do našich dob. I my jsme byli pokřtěni tímto křtem.

Pokud jsi dosud pozorně četl a přemýšlel, tak ti možná v hlavě vrtá otázka: "No dobře, křtem se odpouštějí hříchy. Jenže já byl pokřtěn jako malé miminko. To jsem fakt ještě nestihl nic špatného vyvést. Tak pak jaké hříchy se odpustili mně?" Máš pravdu. Osobní hřích jsi opravdu jako miminko nespáchal. Ale už ses s hříchem narodil.

**Jak říkáme tomuto hříchu,
to ti prozradí cesta po fíkových
listech. Začni označeným listem.**

Tento hřích jsme všichni zdědili po Adamovi a Evě. Jejich příběh určitě znáš - nakresli ho dvěma-třemi obrázky do prázdného rámečku.

Neposlušnost Adama a Evy v ráji zapříčinila, že naše duše už od počátku našeho života není čistá. A tuto skvrnu dokáže smýt pouze křest. Možná se ti v hlavě vyrojila další otázka: "Fajn, křtem se mi odpustí dědičný hřích, ale proč Pán Ježíš zdůrazňoval právě křest? Vždyť i ve svaté zповědi se mi odpouštějí hříchy."

Představ si, že jsi velmi hladový a stojíš před bránou paláce, ve kterém je hostina pro každého, kdo přijde. Co uděláš? Už slyším tvou odpověď: "Sednu si ke stolu a najím se." Ne. První, co uděláš, je, že otevřeš bránu. Pokud ji necháš zavřenou, ani ta nejlepší jídla ti nepomohou. A právě **křest je takovou bránou, která nás přivádí do Ježíšovy Církve, která má vše potřebné dané od Ježíše, abychom mohli přijít do našeho nebeského domova.**

Která cestě vede k bráně na hostinu?

A ještě jedna úžasná zpráva. Když ti kněz při křtu lil vodu na hlavu a říkal slova:

„_____“
(sem napiš své jméno)

„já tě křtím ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého“,
neměli radost jen tvoji rodiče a kmotři, ale i celé nebe.
Celým nebem zazněl Boží hlas:
„Toto je můj milovaný syn,
ve kterém mám zalíbení.
- Toto je moje milovaná dcera,
ve které mám zalíbení.“

Poslední slovo mají děti: Bible V

„Kdo napsal evangelia?“

„Čtyři evangelíci.“

„Co nám připomíná podobenství o rozsévači?“

„Že se každý člověk nechytne.“

„Podobenství o rozsévači nám říká, že člověk musí hodně sklidit, aby přežil.“

„Anděl oznámil Zachariášovi, že se mu narodí syn, a pak ho umlčel.“

„Čím se živil Jan Křtitel na poušti?“

„Křtěním.“

„Mojžíš a jeho družina sestupovali dolů.“

„To už tenkrát existovala družina?“

(myšlena je školní družina)

„Kolik je evangelistů?“ ptá se katechetka v 8. třídě.

Chvíli ticha přeruší žačka: „Jedenáct.“

Druhá přidá: „Dvanáct.“

Spolužák ji usadí: „Tak to by snad stačilo.“

„Jakou smrtí zemřel apoštol Pavel?“

„Sňatkem.“ (místo stětím)

„Děti, kdo pocházel z Tarsu?“

„Tarzan!“

„Kdo byli Alžběta a Zachariáš?“

„Zachariáš nevím, ale Alžběta byla královna.“

„Koho nazýváme praotcem víry? Putoval dlouhou dobu pouští. Kdo to byl? No, praotec ...“

„Čech.“

„Jak se jmenovali první lidé?“

„Opice.“

(z knihy *Poslední slovo mají děti*)